

Marina Perezagua
Criaturas abisalesELS LLIBRES
DEL LINX
146 PÀGINES
15 EUROS**Louise Labé**
SonetsTraducció de
Begoña CapllonchQUADERNS CREMA
64 PÀGINES
12 EUROS**Sonets y elegías**Traducció
d'Aurora LuqueACANTILADO
112 PÀGINES
14 EUROS**Josèp d'Arbaud****La gitana**
Traducció i
posfàci de
Jaume Figueras i Trull.
Edició bilingüeGALERADA
204 PÀGINES
18 EUROS

Contes

Friquis amb possibles

SÒNIA HERNÁNDEZ

Marina Perezagua (1978) té moltes bases per sentir-se còmoda en el joc. O potser caldria dir els jocs: el que proposa al lector i el de l'aventura literària que amb tan bon peu ha començat. Bona coneedora de les regles que han de seguir els bons contes, proposa una sèrie de narracions breus en què l'estranyament, l'estranyesa i la sorpresa final es disposen hàbilment per explorar territoris o bé fantàstics o bé ocults

que només es veuen quan es miren –com va descobrir Cristina Fernández Cubas– des de l'angle de l'horror.

Com sol passar en els conjunts de contes, no tots són al mateix llistó, però en molts Perezagua fa gala d'una prosa magnífica –la basa més valuosa–, gairebé sempre exigent, sovint culta i sempre equilibrada en la combinació de referències mitològiques amb el llenguatge més immediat de les noves tecnologies. Com que el lli-

bre no comença amb la millor història –la relació en un avió d'una dona amb una llengua gegantina– fa que l'interès del conjunt vagi creixent, amb peces d'una gran tensió psicològica, com a *El rendido*, en el qual una dona tanca el marit a la presó per protegir-lo; *El testamento*, on assistim al sofriment d'una mare que no aconsegueix l'afecte del seu nadó, totalment bolcat en l'àvia; o *Iluminaria*, el relat en el qual una científica brillant inventa una catifa que capta l'energia dels cossos que hi jueuen per il·luminar tota una casa.

Éssers excepcionals

En aquest trànsit hipnotitzant cap al cantó més fosc, l'humor ajuda que alguns dels aspectes més increïbles de les narracions tin-

guin una part d'estranya versemblança en la història, que, d'altra banda, de vegades perilla per certa falta de mesura en un desig excessiu de mostrar totes les bases alhora. L'autora completa molt satisfactòriament la recepta exigible als bons relats que, malgrat que introdueix novetats del nostre temps –un dels contes es basa en correus electrònics–, segueixen innegablement la tradició clàssica. Tot i això, la proposta de Marina Perezagua resulta original pel desig de submergir-se –el títol del llibre, que no correspon a cap de les narracions, és un altre dels encerts– en el més profund de la seva visió del món per rescatar éssers excepcionals i crear un museu dels horrors particular i atractiu. |

Poesia

Emocions d'una criatura de paper

ANNA CARRERAS

L'editor Jaume Vallcorba ha tornat a encertar-la. L'edició en català i en castellà –amb la versió francesa al costat– dels poemes de Louise Labé era una necessitat. El lector té l'oportunitat de ser conquerit per uns sonets i unes elegies de tarannà amorós que no només no el deixen indiferent sinó que el disparen a un passat estranyament actualitzat. Hi ha emocions que romanen idèntiques: les amenaces de l'amor, la barreja de joia i enuig, o de riure i plor de l'enamorat, l'amor a primera vista, etc. La passió (més platònica que visceral) d'un subjecte líric enamorat va del bracet d'una sensualitat sàfica i encesa. Els poemes esdevenen quasi converses, reflexions en veu alta sobre les paradoxes de l'amor,

aquell "mal dolç", i sobre els paral·lelismes amb les fases de la natura.

La biografia de Louise Labé (Lyon, 1524-Parcieux-en-Dombes, 1566) ha estat sempre una pura especulació, per no dir una llegenda: va existir realment o només és la invenció literària d'un estol de poetes francesos capitanejats per Maurice Scève? Expressions del tipus "Safo de Lió" o "Nimfa del Roine" van acréixer el mite del personatge. Amb coneixements culturals renaixentistes i italians (la discussió amb Petrarca és intensa), Labé (fos home o dona) se situa (amb Ronsard, Olivier de Magny o Pontus de Tyard) dins –o contra– del model de Petrarca i els clàssics antics. La influència bàsica de la lírica labeana és Ovidi: coneix prou bé *Les*



Una suposada Louise Labé

metamorfosis i les *Heroïdes*, i en transcriu l'essència erudita des de la sinceritat d'uns versos refinats però valents que mostren la transgressió *avant la lettre* i la renovació d'una lírica que calia sotraguejar.

Versió catalana i castellana

L'edició catalana de Quaderns Crema es basa en vint-i-quatre sonets de Labé, i ha mantingut els deca-sil·labs originals. La traducció de Begoña Capllonch és fidelíssima: la proximitat del francès i el català fa possible la fluïdesa. En l'edició d'Acantilado, en castellà i per Aurora Luque, no només hi figuren els vint-i-quatre sonets de Labé, en hendecasil·labs, sinó que el llibre compta amb una segona part, *Elegías*, amb tres poemes de factura extensa, to més narratiu i vers blanc, i amb una tercera, *Testimonios*, una carta a Clémence de Bourges, alguns poemes esparsos, un debat entre amor i follia i diverses notes bibliogràfiques. Un parell de llibres bons, fermes i d'una presentació impecable. |

Narrativa

Viatge a la Camarga

ANNA M. GIL

Josèp d'Arbaud (Mairargas, 1874-Ais de Provença, 1950) va estar allà. Objectes, ambientació i paisatges; anècdotes i personatges, explicades amb una profusió dickensiana i un fatalisme conradià, convencen el lector que les feines i els dies dels solitaris guardians de cavalls i toros, a les terres baixes de la desembocadura del Roine, van ser un fet. Tan convincent és el vigor del seu impuls narratiu i la descripció del turbulent material humà; tan eficaç és el seu de-

sig de mantenir l'ego a ratlla, que no només aconsegueix demostrar que va ser on diu: ens fa creure que, en cas d'haver visitat l'hostil i desèrtica Camarga, on l'autor es va instal·lar un temps, l'any 1900, per tal d'impregnar-se d'una provençalitat amenaçada pel francès, també haguéssim vist, sentit i deduït el mateix que ell.

Les tres primeres narracions de *La gitana* aparegudes en provençal i francès, el 1914, i la quarta, del 1904, que ara se'ns ofereixen en provençal i català, formen

part del projecte narratiu i poètic d'un d'Arbaud seguidor del felibrista Mistral i d'altres forjadors de l'imaginari de la Camarga. Primer, va ser un bisbe, el 1555. Després –segons l'excel·lent traductor–, diplomàtics, pelegrins i viatgers, entre el XVI i XVII, van escriure sobre aquest particular final del món, on Cervantes i San Vicente de Paül van ser assaltats per pirates algerians. Davant l'horitzó de Victor Hugo, Lamartine o Daudet, sense convulsions romàntiques, subratllades retòri-

ques i llocs comuns, amb un to elegiàc, d'Arbaud recupera un territori primari i misteriós, amb herois quotidians, d'instints violents i disposats a l'acció, que, en un desert de salines i fang, s'enfronten al seu tràgic destí. I d'Arbaud aconsegueix, amb una barreja de preocupació científica i humanista, amb una apel·lació al compromís, establir una sensibilitat familiar en un lloc intrigant. No sorprèn que, ja a la Catalunya dels anys 30, com en la postguerra i l'exili, des d'Alfons Maseras a Puig i Ferrer, de Carles Riba a Alexandre Cirici, molts, coneixedors per la premsa i els contactes amb la literatura accitana de l'activista i autor de *La Bèstia del Vaccarès* (2009), caiguessin en la suggestió d'aquesta terra mítica, palpable en cada pàgina escrita. |